

"הגיד לך אדם מה
טוב ומה ה' דורש
מעמך כי אם עשות
משפט ואהבת חסד
והצנע לכת עם
אלוקיך"

חוברת זיכרון לרה"ג ר' חיים
גדליה צימבליסט זצוק"ל

תוכן העניינים

2.....	הקדמה
3.....	סיפורים על הרב
15....	דברי תורה/חידושים ששמעתי מהרב
19.....	שאלות ששאלתי את הרב
28.....	הקשר של הרב עם הציבור שלנו

הקדמה

זיכני הקב"ה שבהיותי בישיבת 'מעלה אליהו' בתל אביב זכיתי לגור אצל הרב הגאון הרב חיים גדליה צימבליסט במשך כמה חודשים. היכרותי עם הרב החלה כאשר הגעתי לשיעוריו במסילת ישרים פעם בשבוע אחרי תפילות שחרית בבית הכנסת 'מגורים' ברחוב קליי.

זכיתי להכיר מקרוב רב גדול, דיין חשוב, נעים הליכות. בתקופה בה גרתי אצל הרב כל פעם שהיה אומר לי משהו הייתי אח"כ מסכם אצלי את מה שהיינו מדברים. בארוחות, בדרך לבית כנסת או מהבית כנסת.

מאז שעזבתי את ביתו של הרב בפרט ואת ישיבת תל אביב בכלל מפעם לפעם הייתי מסתכל בדברים שכתבתי ומתחזק מהם, הייתי מספר לחבריי, למשפחתי- הרב היה אומר כך או עושה כך. השבת שהייתה פרשת בלק, השבוע שבו הרב נפטר, קראנו בהפטרה את ספר מיכה, והפסוק האחרון מתאר בעיני בצורה המדויקת ביותר את דמותו של הרב "הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש מעמך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלוקיך".

סיפורים על הרב

הדבר שהכי הפליא אותי בתקופתי אצל הרב וגרם לי להבין שהתורה היא תורת חיים היה בשיחות שלי עם הרב בארוחות, בהליכה/חזרה מהבית כנסת שכל נושא שהיינו מדברים שלא בהכרח היה קשור לתורה או לסוגיה בגמרא - בין עם זה שסיפרתי לרב מקרה שקרה לי באותו יום, בין אם זה היה אקטואליה ששאלתי את הרב מה דעתו, בין אם בין אז סתם מקרה שיצא לנו לראות ביחד הרב היה אומר לי מה שאתה אומר זה כתוב במסכת הזו והזו ומצטט את המקור המלא או במכילתא ומצטט את המקור המלא או בספרי ומצטט את המקור המלא. בכל תקופתי אצל הרב כך היה וכ"כ התפלאתי לראות איזה ידע עצום ואיזה זיכרון ואיך התורה היא החיים ולא המצאנו את הגלגל.

לאחר שהקבוצה של הרב זכתה לסיים יחד עם הרב את הספר מסילת ישרים שלמדו כל יום שלישי לאחר התפילה, התחלנו ללמוד מהרב את הספר חובת הלבבות ואחרי השיעור הראשון בחובות הלבבות אמר לי הרב כשצעדנו הביתה "נאה דורש ונאה מקיים" אחרי שיעור אני מרגיש רק דורש אבל איפה אני בייחס למקיים?

לאחר שאמרות כאלו חזרו ונשנו הבנתי שיש כזאת ענווה לרב, עם כ"כ הרבה דברים שהרב מקיים, כ"כ הרבה דברים שאני יודע שהרב מודה על החיים שלו כל בוקר אז העבודה שנדרשת מאיתנו היא כ"כ גדולה!.

אחת הפעמים שהעידו לי על כך בצורה הברורה ביותר כמה הרב הודה על הטוב שה' נתן לו היה יום אחד כשיצאנו מתפילת שחרית הרב אמר לי- כשאני אומר זוקף כפופים כל בוקר, אני יודע מה אני אומר, אדם צריך להבין שלא כל דבר מובן מאליו ולהודות על הטוב. הרב המשיך והסביר לי שבכוזרי פרק שלישי כתוב שהחסידים הם אלו שנהנים הכי הרבה מן העולם! ולמה? יש הטוענים על הדתיים שהם לא נהנים, זה אסור וזה אסור- הכל אסור. אבל באמת החסידים פוקחים עין על כל דבר ורואים בכל דבר מתנה מאת ה' ושלא הכל ברור מאליו.

שיחות במהלך הצעידות

כל בוקר לאחר התפילה הרב ואני היינו צועדים מסביב לשכונה לבריאותו של הרב חלק פעמים היינו משוחחים וחלק פעמים בשתיקה. בפעמים בהם הייתה השתיקה ורציתי לחזור לישיבה ולא כ"כ הייתה לי מוטיבציה ולא הבנתי כ"כ את חשיבות

הצעידה שאני עושה עם הרב, באותו השנייה שמחשבה זו הייתה עולה, הרב כאילו היה קורא את מחשבותיי ואומר לי: הצעידה הזאת מצילה אותי, כל היום אני יושב בבית, זה הספורט שאני עושה וזה מציל אותי. כדי שהגוף יעבוד הוא צריך כל הזמן לפעול אם הגוף לא יפעל הוא יתנוון ח"ו ויש לך זכות שאתה עושה עימי את זה. לשמע דברי הרב הייתה מתחזקת רוחי ושמח על הזכות ומנצל כל רגע בצעידה עם הרב.

כמה וכמה פעמים שחזרנו לכיוון ראיתי מרחוק שחלונות הבית פתוחים ולא הבנתי מה קורה, או שהיינו מגיעים לבית ובאים לפתוח את דלת הבית והבית לא היה נעול, לפני שהספקתי לחשוב מי אמור להיות בבית או למה זה נעול ככה?! הרב בשבריר שניה כאילו היה קורא את מחשבותיי ואומר לי שהמנקה נמצא עכשיו בבית.

במהלך הצעידות היו נקלעים בדרכינו בעוברים ושבים ומפעם לפעם הרב היה מתבונן בהם ושואל/תמה על העולם הזה. *פעם אחת שאל אותי הרב: אולי אתה מבין למה כל האנשים מגדלים כלב? מה יש בו? עניתי לרב שאני חושב שהאנשים מחפשים אהבה והכלב נותן סוג של מענה, הרב סיפר לי שפעם

הוא ראה מודעה שכתוב בה "אבד כלב עם נשמה גדולה" הרב אמר לי במליצה אולי זה מה שאתה אומר. בכל נושא בו הייתי מדבר עם הרב היה לרב מה להוסיף לשיח בצורה שתתאים לכל אדם.

* בפעם אחרת הרב ראה קורקינט חשמלי עומד ברחוב, הרב שאל אותי מה מונע מאדם לבוא ולגנוב את הקורקינט? עניתי לרב שמפעילים את הקורקינט בסמארטפון ומשלמים באשראי באינטרנט נוסעים לאן שרוצים ומשאירים שם את הקורקינט. הרב התפלא מאוד ואמר לי שזה פלאי פלאים איך שהקב"ה נותן לאדם כוח להמציא דברים חדשניים כל הזמן.

* מקרה שהיה נדיר ומרגש לראותו כל פעם מחדש כאשר עובד עירייה כשהיה רואה את הרב מרחוק היה מגיע במהירות, ניגש אל הרב בחרדת קודש, מנשק את ידו, שואל בשלומו, ומודה לה' שהוא זוכה לראות את הרב לפני שהיה הולך מאיתנו היה מודה לי שאני עוזר לרב. המחזה הזה של אותו היהודי עובד עירייה שכל פעם באותה ההתרגשות הנלהבת בראותו את הרב, היה מחזה מחזק ומרגש לראות איזה סמל הרב היה ברחוב התל אביבי.

בתשעת הימים הרב אמר לי הקינות של האשכנזים לא מובנות, יש להם שפה שקשה להבין, שהייתי בחו"ל אמרתי סליחות בבית כנסת ספרדי וכ"כ נהניתי שהבנתי מה אומרים בקינות.

הרב נהג להתקלח יום בלי יוצא מן הכלל, כידוע לכולם חשיבותו והקפדתו של הרב על לבוש נקי, מהודר ומסודר. ערב ראש חודש אב, תחילת תשעת הימים הרב לא התקלח אלא לקראת שבת. בהמשך השבוע בתשעת הימים הרב היה נוהג להתקלח יום כן יום לא, לסירוגין. דבר זה הראה לי את מסירות נפשו של הרב לקיים את דברי ההלכה למרות גילו ולמרות החום של תל אביב.

לרב הייתה הכרת הטוב גדולה מאוד לסובבים אותו בכל הזדמנות שמישהו טיפה עזר לו או רק חשב לעזור לו הרב היה אומר תודה ומחייך.

אחת הפעמים שזכורה לי הייטב אותה הכרת הטוב של הרב התרחשה 'בסיום' שהתקיים בסוף הצום של י"ז בתמוז. לאחר 'הסיום' הרב ממש חיפש את אשתו של מארגן 'הסיום' שהיא עצמה זו שעזרה להכין ולקנות דברים 'לסיום', הרב ניגש עד אליה לעזרת הנשים כדי להודות לה על ההשקעה הרבה שלה בהכנת ה'סיום'.

באחד הימים בין מנחה לערבית הגיע אדם שלא הכרתי ודיבר עם הגבאי שלא ידאג מכיוון שהוא יחזיר את כל הכסף (סכום

שהיה נשמע גבוה לפי הדציבלים הגבוהים של השיחה) שהוא כנראה כבר היה צריך להחזיר, הגבאי שכנראה הכיר את האיש מלפני כן כבר לא האמין לו שהוא ישלם הרב שהיה רחוק ניגש ושאל לפשר העניין, הרב נתן פתרון לעניין ופנה ליהודי שהיה חייב כסף, אתה תשלם כל חודש עד שתגיע לסכום המלא ופנה לגבאי ואמר לו אני ערב אם הוא לא ישלם אני אשלם את כל הסכום.

פעם אחת אחרי תפילת ערבית הגיע אורח מחו"ל שהתלווה אל הרב, האורח הפציר בשאלות וסיפורים כאשר הדרך אל ביתו של הרב היא ברחוב צפוף, הולכים בשביל צר, בין מכוניות והרב בסבלנותו הרבה עונה לו ומקשיב, רק כשהגענו לפתח בית הרב היהודי הלך. למחרת בבוקר אותו סיפור והיהודי מתלווה אל הרב, מקשה על הדרך וממשיך בשאלות וסיפורים. אחד מעוזריו הצמודים של הרב שאל את הרב למחרת עם המשיגנער עזב את הרב, הרב ענה לו וסיפר שהיהודי הזה בעל תשובה וזה בסדר גמור וזה שיהודי בא לחפש מניין זה הכי חשוב.

פעם אמר לי הרב כשהגשתי לו את ארוחת הבוקר בחיוכו האופייני אני לא רעב אבל צריך לאכול. הרב היה עם מודעות עצמית גבוהה, יודע מה טוב לו, יודע מה נכון לו, לא מתכחש

למצב בו הוא נמצא.

בארוחת בוקר אחת שאלתי את הרב כבר כמה שנים הרב אוכל את האוכל הקבוע שלו? ענה לי הרב בחיכוך ובעיניו המאירות, הרבה שנים, זה אוכל טעים אז למה לא? שמבוגרים אין כ"כ תאבון אוכלים כי צריך. בבוקר למחרת הרב אמר לי: אתמול התפלאת על האוכל הקבוע שאני אוכל שנים - אנחנו כל יום מתפללים אותה תפילה, מילים קבועות, אותם זמנים בסדר היום, אבל בתפילה זה לא כך! צריכים כל הזמן להתחדש, להתרגש. כזה היה הרב אוכל כי צריך, אבל בעולם הרוחני היה משקיע את כל כולו בהתחדשות, בהתרגשות כל פעם מחדש.

סיפורים מהרב

היו פעמים שלא הייתי אוכל ארוחת בוקר ואוכל רק לקראת הצהריים או שהייתי אוכל משהו קטן. הרב שדאג תמיד שאני יאכל משהו ודאג לשלומי סיפר לי שר' צבי יהודה היה מקפיד מאוד על פת שחרית שהרי כתוב בגמרא ש-פת שחרית טובה מאוד לבריאות ודווקא שהיא בתחילת הבוקר, אח"כ היא כבר לא מועילה בצורה טובה.

הרב סיפר לי לפני ל"ג בעומר שהאדמו"ר הקודם של חסידות חב"ד, הרב יוסף יצחק שניאורסון, עשה סיור בארץ והוא כ"כ התפעל מיהודי מירון על האמונה הפשוטה שלהם כששאלו אותו "היית כבר אצל הרשב"י???" כאילו הרשב"י ממש שם ולא רק קבור שם.

לפני שלושת ימי הגבלה הרב אמר לי שכתוב עליהם בספרים הקדושים שהם ימים של סגולה למי שמתמיד בהם, להבנה והשכלה של התורה, ובישיבות נהגו להתחזק בימים אלו.

לפני חג השבועות הרב סיפר לי שבשבועות בישיבת 'חברון' היו לומדים עד הבוקר ואז ליפני ותיקין הולכים לכותל להתפלל שם, עוברים בין הסמטאות של הערבים, בכותל היה אסור לשבת רק לעמוד והיה שם שוטר בריטי שמנע מאנשים לשבת. במוצאי יום כיפור היה שם סגל (היה מברית חשמונאים) שהיה תוקע בשופר למרות שהיה אסור וישר שהיה תוקע בשופר, היו לוקחים אותו למאסר ושנה אחרי זה שוב היה תוקע, והסיפור חזר על עצמו שנה אחרי שנה.

פעם בא יהודי למגיד ממזריטש ושאל אותו איך אפשר לראות

בחיים רק טוב? אמר לו המגיד שילך לתלמיד שלו ר' זושא מאניפולי.

הלך אותו יהודי אל ר' זושא. כשהגיע היהודי התפלא לראות שר' זושא היה עני מרוד. בא אותו יהודי וסיפר לר' זושא שבא בשליחותו של המגיד כדי שיראה לו איך לראות טוב בחיים. התפלא ר' זושא ואמר לו אם אתה רוצה לך תשאל משהו שבאמת רע לו בחיים כדי שיספר לו איך משם רואים טוב, מכיוון שלי ממש טוב בחיים. הבין היהודי שמרוב שר' זושא רואה רק טוב ולמרות שהוא עני מרוד הוא אפילו לא רואה את הרע כי הוא רואה רק טוב בחיים.

הרב סיפר לי שאחרי חורבן בית שני הייתה קללה על פירות של ארץ ישראל. ואמר שהיום רואים שבארץ יש פירות מן המעולים שבעולם! ועל זה יש פסוק ביחזקאל המעיד על כך שכשהפירות יהיו טובים, זה סימן שהגאולה מגיעה! המשיך הרב וסיפר לי שמארק טווין סופר נוצרי לפני כמאתיים שנה תיאר את הארץ הקדושה ופרסם מאמר על ביקורו בארץ ובמאמר הוא מתאר את הארץ שאין בה כלום למעט פה ושם כפרים ערביים.

וכן באותו נושא סיפר לי הרב שבוועדת פיל חישבו כמה יהודים יכולים לעלות לארץ ולגור שם לפי משאבים טבעיים ולפי החישובים שלהם רק כחצי מיליון יהודים יוכלו להתקיים בארץ, והנה היום רבים עולים ועולים ויש מקום ומשאבים בשפע.

הרב היה מספר שפעם שחיו בלי מזגנים וזה היה בלתי נסבל, הרב היה אומר שהוא זוכר שלפני 60 שנה שהוא היה הולך בתל אביב הוא היה רואה גברים יושבים במרפסת בלי חולצה ומחפשים קצת אויר.

ר' אריה לוין בהספד על הרב קוק מספר שבמאורעות תרפ"ט הרב קוק ור' אריה הלכו להדסה הר הצופים כדי לבדוק מה קורה עם האנשים בחברון ושנודע לרב קוק שהרבה יהודים נהרגו הוא נפל על הרצפה מעולף. הרב סיפר לי בהשתאות על הרגישות של הרב קוק כלפי עם ישראל.

פעם אחת הרב סיפר לי על סבו עם דמעות בעיניים ומחנק בגרון.

סבי ר' יהושע הורדנר ממינסק שנמצאת ברוסיה הלבנה היה מלמד במחתרת, הוא לימד את הרב שאול ישראלי והרב נריה. היה לו קשר טוב עם הרבי מלובאוויטש, הוא גם ביקש ממנו כסף לישיבה שלו (החבדנ"קים ידעו להשיג כסף). כשתפסו את סבי הראו לו ארגז של מסמכים ואמרו שהם יודעים עליו הכל, הם אמרו לו שהם לא הורגים אותו כי הוא איש מכובד אבל הם חייבים להעיף אותו מרוסיה, כך ניצל ועלה לארץ. הסיבה שבזכותה סבי ניצל מכיוון שסבי היה ידוע בתור גומל חסדים ובאחת הפעמים סבי עזר לאישה אלמנה עם ילד ודאג שיהיה להם מה לאכול. אותו הילד גדל, התחתן ולצערנו התחתן עם אחותו של סטאלין או משהו כזה ואותו הילד עבד במשטרה שתפסה את סבי והילד זכר אותו והוא זה ששחרר אותו מרוסיה.

בתי המשפט של ימינו אף על פי שהם חוקות הגויים הם בכל זאת טובים כי אם לא היה אותם אז "איש את רעהו חיים בלעוהו" היה כאן בלאגן גדול בארץ. השופט שרשבסקי היה הולך לשאול את הרב פראנק על דינים מסוימים אם הם נוגדים את התורה והיה מנסה ככל יכולתו שלא יהיו נגד התורה אבל הרב פראנק היה חולק עליו לעיתים.

פעם אחת הרב סיפר לי שהרב שך היה מצטער באחרית ימיו שלא היה שר זמירות סעודות שבת שזמירות בסעודה מקרבות בין הלבבות וכך אבא מתקרב לילדיו ומשפחתו. הרב שך אמר זאת בעקבות שראה שאין לו השפעה על ילדיו מכיוון שהיה אוכל וישר חוזר ללמוד ומכך הבין זאת.

בישיבת תפארת ישראל הורה הרב משה פינשטיין להשאיר את העניינים והקבצנים בישיבה והרב העיד עליו שבאמת היה אפשר להעיד עליו "והאיש משה עניו מכל אדם"

הרב סיפר לי לאחר שיעור במסילת ישרים בנושא פרישות על פרישותו של הרב צבי מיכאל שפירא, רבו של הרב חרל"פ שהיה פרוש נשגב, דבר אשר לא הפריע לו בשמחתו ובעבודתו את ה'. אסור להיות פרושים מהעולם, צריך להיות שמחים ממנו כדי שנהיה חזקים לעבוד את ה', ואם אדם פורש וזה מוריד משמחתו ומכוחות חייו- חוטא לכך. הרב קוק אומר על ר' צבי מיכאל שפירא שהוא יחידי לדבר הפרישות שיכול לשמוח מבלי שיפגע בו בשום צורה בעבודת ה' שלו. אך לאנשים אחרים זה לא מתאים.

דברי תורה/חידושים ששמעתי מהרב

כשסיפרתי לרב שאנחנו משתדלים לעשות חזרות על הלימוד הרב אמר לי בשם הרב אברמסקי: מסכת צריך לכבוש מכל הכיוונים- ללמוד אותה הרבה פעמים. ועוד באותו נושא אמר לי הרב כתוב בגמרא "אשרי מי שבא ותלמודו בידו" אמר לי הרב בשם המהרש"א שעיקר הלימוד הוא בכתיבה ובסיכומים.

פעם שאלתי את הרב שאלה כלשהי שאינני זוכר כעת מה היא הייתה והרב אמר לי שזה לא הלכה אבל על כזה דבר אומרים "אל תיטוש תורת אימך" מה הכוונה? אל תיטוש אומתך כלומר גם אם זה לא כתוב בדיוק בהלכה אבל יראי שמים לא נהגו ככה אז אל תיטוש אומתך.

ב'סיום' שעושים על מסכת כתוב 'הדרן עליך' והרב היה אומר שהכוונה היא שאנחנו אומרים שעוד נחזור אל המסכת ונלמד אותה, בהמשך כתוב 'ודעתך עלך' מה הכוונה שהמסכת תחזור אלינו? והרב היה אומר שמסופר על איזה יהודי שכל ימיו למד מסכת חגיגה וכשנפטר לא היה מי שיקבור אותו אז המסכת חגיגה התחפשה לאישה וקברה את אותו היהודי. לשמע הסיפור שאלתי את הרב אם זה סיפור אמיתי? הרב ענה לי

שהוא ראה שהחפץ חיים הביא את זה וזה מאוד הפליא את הרב. זאת הכוונה שהמסכת תחזור אלינו, שהתורה שלמדנו תעמוד לנו לזכותנו ותגן עלינו.

*חשבתי על כך אח"כ שממש רואים איך עין בעין התורה עומדת לזכותו של הרב, בזמן שאנשים מבוגרים חיים לבד, הרב מסובב בהרבה אנשים, מעביר שיעורים, אנשים ברחוב שואלים לשלומם, אנשים בבית כנסת כל הזמן מתעניינים בשלומם.

אחרי שסיימנו את הספר מסילת ישרים עשינו החבורה 'סיום' לאחר מכן שאלתי את הרב אם 'הסיום' היה במקום או שאין צורך באירוע כזה? הרב ענה לי ואמר שסיום זה דבר ראוי בהחלט כי הוא גורם לאהבת תורה.

הרב סיפר לי בשם הרב אייזיק שר ראש ישיבת סלובודקה על המושג "או חברותא או מיתותא". השטן אמר לקב"ה ברור שאיוב יעבוד אותך, אתה נותן לו הכל. אמר לו הקב"ה: תעשה לו מה שאתה רוצה ותראה שהוא ימשיך לעבוד אותי רק את נפשו שמור-רק את חבריו שמור, כלומר אם תיקח את נפשו (את חבריו) הוא ימות. זה המושג או חברותא-חבריו או מיתותא שהוא ימות.

בנ"י ישראל היו מקרקרים כתרנגולים באשפה כלומר היו אוכלים כל היום עד שבא משה רבינו והתקין להם שלוש סעודות מסודרות בזמן המן (מסכת יומא, כמה סוגיות שעוסקות במן).

*יש סגולה לשים מלח על השולחן בשעת הסעודה.

הבכור מקבל פי שניים על כך שהפך את הוריו להיות הורים ממש ואם הוא מת ויש מישהו אחריו שמשמש כבכור לא יקבל פי שניים כי הוא לא זה שהפך את הוריו להורים ממש.

אמרתי לרב שיש לי רופא הערב ושחוויתי על בשרי שצריך להאמין רק בה' שהוא המרפא כי אם אדם חושב שהרופא המרפא אז ה' שם אותו בידיו של הרופא. הרב סיפר לי בהקשר זה שראה באיזה מקום על דרך רמז שכתוב "טוב שברופאים לגיהנום" טוב בגימטריא זה 17 ובתפילה יש 18 ברכות ואם הרופא שוכח את תפילת 'רפאנו' כלומר שישוכח שהכל מאת ה'. האומר 17 (טוב) ברכות הולך לגיהנום.

שסיפרתי לרב מה אני מתכנן לעשות בבין הזמנים ובין השאר גם לטייל, הרב אמר לי יש עניין גדול לטייל בארץ ישראל "קום והתהלך בארץ לאורכה ולרוחבה כי לך אתגנה"

כשהכריזו על המדינה הרב היה בן 17 ובזמן ההודעה הוא ראה אנשים יוצאים בתופים ובמחולות לשמוע בשורה. שאלתי את הרב על יום העצמאות והרב אמר לי שכיום יש מציאות קיימת, שיש מדינה ומקבלים מהמדינה תקציבים וכן על זה הדרך ולכן בעתיד כולם יגידו הלל ביום העצמאות (הרב אמר לי שהוא אומר הלל בלי ברכה).

בשיעור בחובת הלבבות למדנו **שהבושה עוזרת לאדם**, הרב סיפר לי אחרי התפילה שהוא ראה באיזה ספר משל יפה: כמה אנשים מתאספים, יש עוגה באמצע כל אחד לוקח חתיכה ונשארת רק חתיכה אחת בסוף שאף אחד לא לוקח אותה ופתאום מתרחשת הפסקת חשמל וכשנדלק האור רואים שכל המזלגות של כולם נעוצים בחתיכת עוגה וכל הזמן שאף אחד לא לקח זה מפני הבושה ולא מחוסר רצון.

שאלות ששאלתי את הרב

בעל חובת הלבבות אומר שהשימוש שלנו בעולם צריך להיות מזערי ביותר, כמה שפחות להשתמש. שאלתי את הרב מה הוא אומר על אוצר החכמה לפי זה? הרב ענה לי ואמר: דברים שהם עוזרים להגדלת הלימוד מותר ובכללי היום אין סיבה כ"כ לחיות בצורה שבעל חובת הלבבות מתאר אבל צריך לדעת שישנם דברים כאלה וצריך לדעת לא ללעוג עליהם ולחשוב עליהם שהם הגיוניים. שאלתי בנושא זה דירה נאה מרחיבה דעתו של אדם?

הרב ענה לי ואמר שהמהרש"א מפרש על כך שהדירה מרחיבה בצורה שלילית אבל בפשט ורוב המפרשים האחרים אומרים שהדירה מרחיבה לחיוב.

הרב בשיעור חובת הלבבות דיבר על כך שצריך להבחין בדברים הטובים במציאות וע"י ראייה כזאת מתקרבים לבורא ע"י שמשתכלים בבריאתו, לכן בבוקר אנחנו מברכים "הנותן לשכוי בינה להבחין" שכידוע שכוי בגימטריא שווה שכל שנותן לנו להבחין ולראות את הדברים הטובים שהבורא נותן לנו. אחרי התפילה שאלתי את הרב האם שכוי זה לא לב? מכיוון שהיה נדמה לי שראיתי אתמול במשנה ברורה ששכוי זה לב. הרב ענה לי שבאמת כתוב שהשכוי זה לב כי הלב הוא השכל.

דברים אלו היו תמוהים בעיניי אבל אני שלא כ"כ בקי היה קשה לי לתמוה ככה על הרב ולמרות זאת הרהבתי עוז ושאלתי את הרב: הרי אנו יודעים שלב זה רגש ולא שכל, הלב הוא המרגיש?! הרב ענה לי ואמר שישלמה מבקש לב שומע, להבין בין טוב לרע משמע שהלב הוא לא רגש כי רגש לא מבין, אי אפשר להרגיש בתחושת בטן ולפסוק הלכה אלא השכל מנתח ומבין. אמרתי לרב שאנשים אומרים שכשאדם לומד תורה בשכל בצורה הקרה ולא מכנים ללב כלומר לרגש אז היא לא מתיישבת טוב על ליבו והוא לא נהיה ירא שמים. הרב אמר אולי זה כמו שאתה אומר ובאמת לב הוא רגש כמו שרש"י אומר "ליבי אומר לי" אבל בעצם אין הכוונה שהרגש אמר לו את הסברא ההיא השכל הוא זה שהגיע אליה ועזר לו להכריע בסוגיה. אז הגענו למסקנה והרב אמר לי שבאמת במקרא לב הוא שכל אבל אנשים משתמשים בלב לביטוי של הרגש.

אחרי שיעור אחר בחובות הלבבות שאלתי את הרב שאם כתוב שצריך לראות הטוב של הבריאה זה אומר שבהכרח צריך לראות רק את הטוב ולהתעלם מן הרע?! הרב ענה לי ואמר שבאמת הכל בעולם הזה הוא טוב גם מה שכביכול הוא רע הוא לטוב ובהסתכלותנו שאנחנו רואים רע אז העבודה שלנו היא להסתכל על הטוב. לדוגמא שהשמש בשמים, היום פועל, הלילה יורד. כך לא נראה את הרע שיש כי באמת הרוב

טוב זה זוטות לעומת כל הטוב שיש בחיים. אז שאלתי אותו
איך מגיעים לדרגה זו?

הרב ענה לי כשאדם רוצה והוא רק מסתכל ברמתו בצורה
שמסתכלת רק על הטוב אז זה כבר דבר גדול! והרב הוסיף
אח"כ ואמר שבגיל מבוגר הוא יכול להגיד וגם עוד אנשים
אמרו לו שהדברים שנראו כגרועים ולא טובים מאוחר יותר
התבררו כטובים מאוד! והרב העיד על עצמו שהרבה דברים
שדאג איך יסתדרו, מה יהיה, בסוף היו לטובה אבל אם באותו
זמן היה לו את מידת הביטחון בה, שהכל יהיה לטובה היה לו
באותו זמן של הדאגה יותר טוב! בדיעבד הכל לכתחילה וצריך
שיהיה לאדם את מידת הביטחון בה' ואז לא ידאג ויראה איך
הדברים מסתדרים לבסוף.

עוד באותו נושא כאשר הייתה לי תקופה קשה שאלתי את
הרב איך אפשר לסמוך על ה' שיש הרבה קשיים לאדם. הרב
ענה לי שאנו יודעים ש"כל מן דעביד רחמנא לטב עביד", אנחנו
יודעים שכל מה שהקב"ה עושה זה לטובתנו, גם שממש קשה,
תמיד אחרי איזה תקופה קשה או משהו קשה אנחנו מסתכלים
אחורה ורואים את הטוב שיצא לנו מזה, אנחנו מאמינים שגם
עכשיו בשעת קושי שהוא לטובה כמו שאמר יוסף הצדיק
"אתם חשבתם עליי לרעה הא-לוקים חשבה לטובה". זה היה
מעשה מזעזע מצד האחים של יוסף אבל אח"כ מתברר שהוא

היה לטובה. שאלתי את הרב אבל איך חיים את זה בתוך התקופה הקשה? הרב ענה לי שצריכים להאמין שהכל לטובה ולהתפלל הרבה לה' "היפלא מה' דבר"? והוסיף הרב ואמר שגם אדם שמאמין קצת, עדיין זה משהו גדול!

בדיון שהיה לנו בין כמה חבר'ה מהישיבה ביקשו שאשאל את הרב מה קורה אם יש ראש עיר שתומך במצעד הגאווה האם אפשר לעלות אותו לתורה? והרי הוא עובר על איסור תורה?! הרב ענה לי בכמה מישורים אם אפשר להתחמק אז עושים זאת ולא מעלים אבל אם זה:

א. יבזה אותו ויפגע בו- מעלים אותו.

ב. כדי שלא יהיה שנאה בין דתיים לחילוניים- מעלים אותו, כמו שמעלים אנשים שמחללים שבת.

שאלתי את הרב לגבי מעשר כספים אם לתת לגרושה קרובת משפחה זה נחשב כמעשר לכל דבר ועניין והרי היא יכולה לחיות פשוט לרדת מרמת החיים שחייה בה עד עכשיו?

הרב ענה לי שבוודאי מכמה סיבות:

א. קודם כל אם היא יורדת ממעלתה זו כבר סיבה לתת כמו שכתוב על עשירים שאם יורדים ממעלתם מצווה לתת להם אפילו סוסים אם זה מה שהיה להם.

ב. לדעתי צריך לתת לגרושות אולי אפילו יותר מאלמנות מכיוון שלא למנה יש ציווי "אלמנה ויתום לא תענון" ואצל גרושה הבעל צריך לזון רק את הילדים מצד הדין ובירושלמי כתוב שמצווה גם לתת לאישה אבל לא מצד הדין.

ג. היא קרובת משפחה שלך אז גם יש לך ציווי - "ומבשרך לא תתעלם".

שאלתי את הרב מה העניין בנשיקה למזוזה ביציאה/כניסה לחדר?

הרב ענה שהרמ"א אומר שיש מנהג לגעת במזוזה שיוצאים אבל עיקר העניין הוא לזכור את המזוזה ושמנשקים אולי כדי להוסיף חיבה למצוות. והוסיף הרב שהרמב"ם כותב שיש כאלו שנוהגים לכתוב שמות של מלאכים על הקלף של המזוזה כדי להישמר ועל כך אומר הרמב"ם שאין צורך לעשות כך מכיוון שאדם עם ציצית, תפילין בראשו ומזוזה בפתחו הוא שמור והם אלו המלאכים ששומרים עליו 3 המצוות הללו!

שאלתי את הרב מה הוא אומר על מהותו של יום הזיכרון? הרב

ענה לי ואמר: כל הנהרגים הללו קדושים וצריך להוקיר להם תודה ולהעריכם. הצפירה היא חוקות הגויים אבל אין שום הפסד בכך בעצם העמידה, אפשר להגיד פרק תהילים.

בערב ר"ח חודש סיוון ישנה תפילת השלה שאומרים כדי לזכות לבנים צדיקים. שאלתי את הרב אם אני, שעדיין אין לי בנים יכול להגיד? הרב ענה לי ואמר שאני יכול להגיד ואפילו לשנות נוסח על עצמי ועל הבנים והוסיף ואמר לי שתפילות שיוצאות מקירות הלב הם תפילות יותר עמוקות מאשר תפילות שצדיקים חיברו, מכיוון שכשאדם מוציא מליבו הוא מעיד על כך שהוא מחובר ומודע להשגחתו של הבורא והוא מתחבר אליו יותר בתפילה. אז שאלתי אותו בתמיהה האם מתפללים גם על משחק כדורגל אפילו שהוא סתמי וחולי? הרב ענה לי שכן מכיוון שכך אדם מעיד שהוא מכיר בבורא שמשגיח על כל המציאות. והוסיף ואמר שר' נתן תלמידו המובהק ומוציא תורתו של ר' נחמן הוציא ספר שלם על תפילות שהוא המציא בעצמו- ליקוטי תפילות *שאלתי את הרב אם הוא למד ר' נחמן וענה לי הרב שליקוטי מוהר"ן הוא למד ויש רעיונות מאוד מעניינים ואילו בספרים אחרים הוא לא כ"כ הבין את השפה.

שאלתי את הרב בנושא של הכוונות של היום לעומת הכוונות

של פעם, ההלכה אומרת שכיום מי שהתפלל את תחילת 18 ללא כוונה לא יחזור מכיוון שלא יכוון שוב, אמרתי לרב שפעם הכוונות היום גדולות מאוד והיום פחות וזה משאיר אותנו קטנים מאוד.

הרב ענה לי שביהדות באמת יש ירידות הדורות בייחס לעולם שאומר שכל העולם מתקדם טכנולוגית, דעות וכו'. בגלל הטכנולוגיה והקידמה היום יש פחות יראת שמים ואמונה בה'.

הבן של החפץ חיים מספר שאביו לא דרש בכלל ברופאים- הייתה מגיעה אליו אישה עם בן חולה החפץ חיים היה הולך לצד מתפלל עליו היה נותן לה לחם לחלק לעניים וזה הייתה התרופה. אדם היה חולה, מתפלל הרבה לה' ומתרפא. לא היה רופאים כמו היום שאדם הולך לרופא כזה או לרופא אחר.

הרב הוסיף ואמר שחובת הלבבות אומר שכל שיוסיף האדם בניין השכל יוסיף חורבן. רואים היום שהאמונה בה' יורדת ואפילו שפעם באמת היה דברים חדשניים כמו היום, למשל בגמ' בכתובות פרק שביעי מסבירים שם איך עושים ניתוחי מוח מה שמראה שהקידמה פעם הייתה אבל בעיקר היו מתפללים והייתה אמונה גדולה בה'.

* אמרתי לרב שהרב קוק באחד מספריו כותב שהקב"ה מחלק מסה של רוחניות בעולם, ופעם כל המסה הייתה אצל גדולים ואילו היום היא פשוט מתחלקת להמון קטנים וששמעתי

שהיום האנשים הפשוטים הם יותר גדולים מהאנשים הפשוטים של פעם. הרב אמר לי שאחד שהיה בוויילנא סיפר לו שהסנדלר שהוא היה הולך אליו היה בקיא בש"ס ככה שהאנשים הפשוטים של פעם היו ממש גדולים, סנדלר שבקיא בש"ס! ועוד יותר מכך פעם היה לנו המון גדולים, נביאים ואחרי זה ראשונים ואחרונים והארי ז"ל וכו' ואת כולם אין לנו היום. אמרתי לרב בנימת ייאוש שזה נראה שאנחנו רק הולכים ומדרדרים. הרב ענה לי ואמר עד שהמשיח יגיע וישנה את המצב. שאלתי את הרב זה יהיה מצב של דור שכולו חייב? הרב ענה לי ואמר לא, אלא הקב"ה פחות איתנו בדין, פחות דורש מאיתנו.

בעשרת ימי תשובה שאלתי את הרב בליווי חזרה מהמציאות מדומה על דרכי התשובה של האורחות צדיקים ועל העונשים שאדם צריך להעניש את עצמו כדי לחזור בתשובה ותמהתי איך זה מתאפשר בימינו? הרב ענה לי שהבעש"ט ביטל את כל הדברים הללו כי ירדה חלישות לעולם. אז שאלתי איך חוזרים בתשובה בימינו? הרב ענה לי ואמר שלומדים תורה, מי שלומד תורה לא צריך לעשות כלום פשוט ללמוד, פשוט אותם סדרים רגיל. ושאלתי את הרב בכל זאת איזה מעשה עושים של חזרה בתשובה בימים אלו? איך מתכוננים ליום כיפור?

הרב ענה לי בשתי תשובות: א. אומרים סליחות, ככה מתכוונים. ב. הרב אמר לי שאדם צריך לעשות חשבון נפש ולראות אם חטא ולעשות קבלה לעתיד וזה הכי חשוב.

שאלתי את הרב בהקשר של עזרה לערבים אחרי שישכנה ערביה ביקשה ממני עזרה. הרב ענה לי שזה קידוש ה' לעזור לגויים ביחידים (ברור שאם אני יודע שהיא מארגון טרור לא עוזרים לה), והרב הביא לזה סמך מגיטין סא. "מפרנסין עניי נוכרים עם עניי ישראל... מפני דרכי שלום".

שאלתי את הרב אם יש קשר בין כאבים בגוף לנפש? הרב ענה לי: א. כל הרופאים מסכימים על זה שכמה שאדם עם אופטימיות ושמחה ותקווה הוא יוכל יותר להבריא. ב. אדם ששמע בשורה רעה לא עלינו והתעלה אז רוחו/נפשו השפיע עליו והוא התעלה. שאלתי את הרב האם כאבים יכולים לבוא ממחסור מסוים של הנפש? הרב סיפר לי שחסיד סלונים התפלל בקליי פעם והראה לו מכתב די קצר שכתב לו האדמו"ר מסלונים כשהיה חולה וכך היה כתוב במכתב - "אז תתחזק- ברוחך, בביטחון שלך כלפי ה' ואז ותתרפא". עוד סיפר לי על כך שבקלם ביתו של אחד מחכמי המוסר הייתה

חולה והרופא אמר לה שהתרופה שלו זה מנוחת הנפש.

הקשר של הרב עם הציבור שלנו

הרב שהיה מעורב עם הבריות התבטא כמה פעמים על ישיבת מעלה אליהו בפרט שאמר לי על הישיבה "עוד מעט יבנו את קל"י, אומנם יקח זמן אבל בסוף זה ייבנה. הישיבה כאן היא סיפור הצלחה, הרבה ישיבות קמו כאן אבל לא הצליחו כמו הישיבה שלנו.

על ישיבות החרד"ל בכלל אמר הרב: "ישיבות החרדל כמו מעלה אליהו אימצו מהישיבות הליטאיות ומהישיבות החסידיות את הדברים הטובים יש להם אוזן טובה לקבל, סדר עיון וספרים אחרים, קבלת שבת, שפת אמת, נתיבות שלום".

"בזכות הציונות הדתית יש לנו את יו"ש, בזכות ההתיישבות ואם לא היו אז היה שם רק ערבים ועכשיו שיש שם המון יהודים לא יפנו אותם! כי איפה תשים כ"כ הרבה יהודים?? כבר ראו מה קרה בגוש קטיף. כל זה קרה בהוראת רצבי יהודה ששלח אותם להקים את יו"ש(את הגולן ואת גוש עציון וכו').

*"הרב טאו הוא מנהיג כריזמטי יש לו כישרונות גדולים הר המור זה חידוש לצינות הדתית"